

**ДИРЛУКЕШ-ХАНЪМ
ТУРСКА НАРОДНА
ПРИКАЗКА**

chitanka.info

Словоохотливите старци и бързивите папагали казват-разказват, че някъде, на другия край на света, в едно султанство, близо до страната на великаните-людоеди, живеели три сестри. Много бедни били те. За да се изхранват, всяка нощ до съмнало памук предели, тъчели и шиели, а на заранта едната отивала на пазара, продавала изработеното и купувала каквото трябва за ядене, за пиене и за огрев.

Веднъж хрътката на повелителя на това султанство умряла. Той толкова се опечалил, че заповядал три нощи подред никой да не пали светлина у дома си.

А какво да правят бедните сестри? На тъмно се не работи. Ако стоят със скръстени ръце, какво ще ядат на следния ден? Затова закрили прозорците с черга и запалили свещ — продължили да работят, хляба си да изкарат.

Не щеш ли, на третата нощ султанът решил да обходи престолнината, да поразпусне сърцето си, пък и да види дали всички изпълняват повелята му. Взел везира и двама-трима придворни и ето че съдбата насочила стъпките му към дома на трите сестри. За беда ли, за щастие ли (както ще видим накрая), едно ъгълче на чергата се било подгънало и сноп лъчи се провирали в тъмнината навън. Съзрял това султанът и люто се разсърдил. Искал веднага да накаже непослушниците. Везирът почнал да го увещава:

— Падишах ефенди, да почакаме малко, да разберем чий е тоя дом и защо не са изпълнили заповедта ви. Може людете да имат тежко болен, комуто трябва да се помогне.

Султанът приел и всички тихичко се приближили — застанали под прозореца, заслушали се в разговора отвътре. А сестрите си работели и се оплаквали от своята сиромашия:

— Ах, омръзна ми все недояла да ходя! — въздъхнала най-старата сестра. — Да рече падишахът да ме омъжи за своя главен готвач, всеки ден ще бъда сита-пресита.

Средната сестра рекла:

— Ах, омръзна ми все парцалива да ходя. Да рече падишахът да ме омъжи за своя шивач, всеки ден ще се разхождам в нови дрехи.

Най-малката рекла:

— Пък мене сам падишахът да вземе за жена, ще му родя момче и момиче, по-хубави от слънцето и месечината. Засмеят ли се, от

устата им бял и червен трендафил ще капе, а заплачат ли — от очите им ситен-дребен маргарит ще се рони...

Такива са те младите, неразумни, все големи приказки приказват.

Дочул султанът тия думи, вдигнал се на пръсти да види кои са тези моми. Надзърнал през цепката и като съгледал най-малката сестра, легнала му на сърцето.

Още на заранта пратил слуги да доведат в сарая трите сестри и... да не го протакаме много, че приказката тепърва започва, омъжил голямата за главния готвач, средната за придворния шивач, а най-малката взел за жена.

Останали трите сестри в сарая — ядат, пият и се радват на охолен живот. Така във веселби и наслади годината се изгърколила неусетно. Един ден най-малката сестра, жената на султана, повикала сестрите си и им казала, че се готви да ражда.

Щом чули тая вест, завистта кльцнала сърцата на двете по-големи сестри. Рекли си една на друга:

— Ако нашата султан-ханъм изпълни обещанието си, ще помръкне вече всичката ни радост, че ние, види се, и келяво дете не можем да родим. Трябва непременно нещо да измислим и да попречим.

Повикали една стара жена, която при раждане в сарая бабувала и на людете врачувала, дали ѝ много пари и ѝ рекли:

— Стори нещо, та махни онова, което сестра ни ще роди!

Бабата, прочута със своите лукавства и магии, мушнала жълтиците в дълбокия си джоб и отвърнала:

— Не берете грижа! Всичко ще сторя от харно по-харно.

Взела дъртата греховница две кученца, сложила ги в едно сандъче, сандъчето скрила под постелята на родилката, без никой да я забележи.

И ето дошъл часът султан-ханъм да роди. Бабата изпъдила всички от стаята и останала сама с родилката. А на нея от болки очите ѝ се били премрежили; не видяла горката, че родила момче и момиче и двете хубави, по-хубави от пролетно слънце и от пълноликата месечина. Сдържала султан-ханъм обещанието си!

Злата баба бърже завила дечицата в една кърпа, мушнала ги в широките си шалвари, а в приготвената люлчица положила двете

кутрета. Като свършила тая дяволска работа, тя отворила вратата и показала на придворните кученцата.

— По волята на аллаха, великия, могъщия, ето какво роди нашата султан-ханъм!

Щом султанът научил, че жена му родила две кутрета, кръвта му се качила в главата. Без много-много да му мисли, заповядал да заровят до пояс в земята клетата родилка и който мине край нея, да я заплюва.

Придворните изпълнили заповедта, макар че жалели султан-ханъм, обичали я.

А вещицата си метнала фереджето, отишла извън града и хвърлила невинните дечица край брега на една рекичка, дето стоварвали сметта. Сетне се върнала в сарая — ни лук яла, ни лук мирисала — и още толкоз жълтици от завистливите сестри прибрала.

Ала друго било писано в книгата на съдбите.

Един беден градинар минал край реката и дочул детския плач — ювей-ювей! Приближил се и що да види — лежат в сметта две хубави деца, обсипани със ситен-дребен маргарит. От радост ума си едва не загубил, щото си нямал свои. Грабнал ги и изтичал в колибата си. Жена му ги окъпала, повила ги в чистичко и ги нахранила. Засмели се дечицата. От устата на момиченцето се заронили бели трендафили, а от устата на момченцето — червени. Удивили се градинарят и жена му. Че къде се е чуло и видяло такова нещо?

На заранта мъжът напълнил една кошница с цветя и ги отнесъл в сарая. Султанът се много зарадвал на тия хубави трендафили, цъфнали в такова необичайно време, щото било зима. Дал на човека много пари.

На другия ден градинарят донесъл в сарая нова кошница с бели и червени трендафили. Султанът пак ги купил. И тъй като имал вече доволно за себе си, раздал ги на придворните. А двете сестри, щом видели цветята, рекли си:

— Не е чиста тая работа! Такива бели и червени гюлове не цъфтят посред зима. Сигурно са от устата на султанските деца.

Извикали старицата:

— Бабо, децата са живи. Прави, каквото ще правиш, да ги премахнеш от тоя свят!

Бабата се верила и се клела, че децата са умрели. Казала, че ги била изхвърлила на бунището извън града и кучетата отдавна са ги изяли.

— Не, не и не! Намери ги, умори ги, инак всичко ще излезе наяве и трите зле ще си изпатим.

— Добре! — отвърнала бабата. — Ще разуча, ще проуча, ще видя дали е тъй, както вие казвате.

На третия ден градинарят пак отнесъл в сарая цяла кошница бели и червени трендафили. Продал ги и си тръгнал. Бабата го посрещнала:

— Откъде имаш тия цветя? — пита. — Сега не им е време да цъфтят.

Градинарят хъката-мъкмата — започнал да го усуква. Ала хитрата дяволица разбрала. Когато той си тръгнал за дома, тя тайничко го сподирила. Изчакала го да излезе нанякъде и тогава се приближила до градинарката — тя тъкмо хранела децата и им се радвала.

— Селям, дъще! Твои ли са тези цветчета? Слава на аллаха! Колко са хубави — да им се ненагледаш! — занарежда бабата.

Жената с простичкото си сърце й разказала как се сдобила с тези деца. Всичко й изказала и за гюл-трендафила, и за маргарита.

Тогава злосторницата й рекла:

— Дъще моя! Нещо ще ти кажа, драга си ми! И те жаля, както душата си. Ала ти не ме издавай! Прави, каквото правиш, трябва да ги махнеш тия деца, че ще ти изгори къщата заради тях.

Жената се уплашила, а още повече се учудила и попитала:

— Стара майко, че какво лошо има в това? Аллах, да пребъде славата му, ни ги прати за радост и утеха на старини. И ние ще си ги гледаме като свои свидни чада.

— Ах, дъще! Мигар не си чула, че това са децата на султанханъм? Падишахът й се разгневи и заповяда жива да я закопаят в земята, а децата й да хвърлят извън града, кучетата да ги изядат. Ох, помислете си добре и аллах да ви пази!

Така рекла тази слугиня и си тръгна.

Изплашила се градинарката: да си имаш работа със султана не е шега работа. И дорде се чудела и маела какво да прави, ето го, че си дошъл мъжът й. Разправила му тя всичко надумано от старицата. Двамата заплакали, закършили ръце: хем им било свидно за децата, хем ги било страх. И като не знаели вече как да се оправят, грабнали цветчетата и ги отнесли далеч насред гъстата гора, в една пещера.

Постлали им две топли овчи кожи, покрили ги с черга и ги оставили на милостта на аллаха. Огладнели децата, почнали да плачат: ювей-ювей!

Минала наблизко една кошута. Ловци били убили сърнето ѝ и напращялото виме я боляло. Дочула тя детския плач, влязла в пещерата. А малките, като помирисали млякото, протегнали ръчички и почнали да сучат — олекнало ѝ. Тя ги облизала и легнала край тях като съща майка. Под грижите на кошутата децата започнали да растат не с дни, а с часове. Времето тече, времето минава — в приказките всичко бърже става. И ето че децата пораснали, станали по на десетина години. От безгрижния им смях подът на пещерата винаги бил покрит с бял и червен трендафил. Между цветята тук-там блестели като големи капки роса едри маргарити, защото пък и без плач съвсем не може. Без да знаят колко са скъпи тези маргарити, децата си играели с тях пред пещерата, както нашите деца си играят с ашици и камънчета.

По цял ден братчето и сестричето скитали из гората, събирали ягоди, къпини, дивачки круши и ябълки, гъби и сладки корени — с това се прехранвали. А вечер се прибирали в пещерата за спане. Пък овчите кожи, които градинарят и жена му им бяха оставили, послужили за облекло, да не ходят голи като поганци.

Веднъж момчето взело в устата си едно едро зърно маргарит да си залъгва глада и тръгнало през гората, без да знае накъде отива. Милостта на аллаха насочила стъпките му по една пътека, която го извела на открито. Гледа момчето: долу в полето се белеят окъпани от слънцето кулите на престолния град. Любопитството запалило сърцето на малкия и той се запътил натам, без много да му мисли. Като влязъл през градските порти — главата му се замаяла от толкова свят. Всички викали, тичали насам-натам и никой не обърнал внимание на момчето, взели го за овчарче, слязло от планината.

Повървяло, повървяло то — намерило се на пазарния мегдан. Спряло се да позяпа: навред сергии наредени-подредени с невиждани неща. А людете в своята припряност гълчат, блъскат го път да им стори. Един го бутнал по-силно и момчето изпуснало из устата си маргарита. Паднало зърното на калдъръма, бляснало като звезда-вечерница посред бял ден. Като видели това, търговците и купувачите се струпали, питат го продава ли маргарита и колко му иска. То не знаело да говори, мълчало и само си въртяло белките на очите. Няколко белобради търговци го взели настрана, премерили маргарита

и насипали отпреде му сума пари. Ама момчето хич не посегнало към тях — очите му се обръщали към сергиите, отрупани с овошки, халви и симити, че било гладно. Разбрали търговците това по погледа му. Нахранили го, напоили го с неща, които дотогава то не било слагало в уста. Сетне му натоварили едно магаре с най-различни дрехи и храни — и всичко само за едно зърно маргарит.

Отвело момчето магарето при пещерата, показало на сестричката си какви чудеса е надонесло. Седнали те да ядат и пият сладко-сладко; захвърлили овчите кожи, облекли се прилично.

И аллах, който е дал на човека ум и разум, подсказал на децата, че извън гората има друг свят, по-хубав, по-весел, по-охолен. Почнало момчето да ходи в града и да донася в пещерата всякакви неща. И като било много схватливо, бърже научило човешкия език, научило и сестричката си. А дотогава те приказвали само със звуци и движения на ръцете.

Дните отлитали, седмиците се изнизвали, месеците идвали, годините си отивали. Пораснали децата, станали мома и момък. И оттук нататък всеки така да ги нарича, че по им прилича. Двамата били еднакво хубави, както двете половинки на една и съща ябълка.

Момъкът свикнал да борави с оръжие, не по-зле от най-добрия юнак и всеки ден донасял убит дивеч, а момата готвела. Така поминували.

Веднъж братът пак излязъл из гората на лов. Случило се, че същия ден и султанът отишъл из тия места да ловува. Срећнала ги съдбата. Щом бащата съпикасал сина, начаса сърцето му заиграло.

— Ах, какъв левент юнак! Колко ми харесва! — промърморил той, ала дорде се съвземе от възхитата си, момъкът се загубил в гъсталака, без да се обърне.

Минало му на господаря желанието за лов. Върнал се в сарая и от главата му не може да излезе мисълта за ловеца. Натиснала го такава мъка, че чак болен легнал. Разтревожили се придворните, разтичали се, питат-разпитват повелителя си, какво му е. Той им разправил за горския юнак и че от обич към него сън не го хваща.

Гузните сестри веднага се досетили кой ще да е този ловец. Повикали старицата и й рекли:

— Ой, бабо! Децата не са загинали. Падишахът срещнал в гората сина си.

А бабата:

— Що думате, милички? Да не сте се побъркали? Та откак градинарят хвърли децата в гората, се минаха толкова години?... Вече и кокалче от тях не е останало.

— Не говори така! Господарят ни описа как изглежда момъкът — също на нашата сестра прилича! Върви без бавене и научи къде са децата. Измисли нещо — да ги няма повече на тоя свят!

— Харно! — съгласила се накрай бабата. — Ще ида и ще гледам да я оправя някак си.

Отишла в гората. Дяволът, който си няма друга работа, а само пакости да прави, я отвел в пещерата. Надзърнала тя, гледа — вътре всичко потънало в бял-червен гюл-трендафил, а напред лежи мома, похубава от четиринайсетнощна месечина.

Старата вещица мазно рекла:

— Селям алейкум, дъще!

— Алейкум селям, стара майко! — отговорила хубавицата и скочила насреща ѝ. — Заповядай вътре! Гост дома — радост голяма. Тук до ден-днешен чужд човек не е пристъпвал — Целунала ѝ ръка, с почит я сложила да седне на меко.

Нечаканата гостенка се заозъртала:

— Дъще мила, мигар ти живееш сама в тая дива гора, в тая тъмна пещера?

— Не стара майко, имам си и брат. Той сега е на лов. Ще се върне чак довечера.

— У-у, цял ден сама-саменичка седиш? Сигурно много тъгуваш?

— Понякога ми е тежко, ала няма какво да се прави. Тук сме се родили, тук сме израсли, нийде никого си нямаме — въздъхнала момата тъжовно; един едър маргарит се отронил изпод дългите клепки и паднал в полата ѝ.

— Хубавице моя, аз ще те науча какво да сториш, мъката си да разсееш, защото те обикнах веднага като родно чедо. Само не ме издавай на брата си! Щом той се върне от лов, ти почни да плачеш. Ще те попита какво ти е, а ти му речи: „Много ми е тежко, по цял ден сама да седя. Да можеш да ми донесеш чудесната трънка на Дирлукеш-ханъм, с нея да се развличам, времето по-бързо да минава“. Така му речи! От обич към тебе той ще ти донесе трънката на Дирлукеш-ханъм и ще видиш тогава колко незабелязано ще летят часовете.

Тъй рекла тази злочинница и си тръгна: страх я хванал да не я свари братът. В сарая казала на сестрите:

— Наистина по някакво чудо децата са избегнали смъртта. Ала намислих нещо: първом ще премахна брата, а сетне лесно ще се оправим със сестрата.

Да оставим сега трите зли жени да коват своите сплетни и да се върнем в пещерата, защото вече се мръква и младият ловец, натоварен с дивеч, приближава своето жилище. Още отдалеч той чул плача на сестра си: хлип-хлип-хлип! — хълца тя. Изтичал бързо и гледа: цялата пещера посипана със ситен-дребен маргарит, от лешник по-едър, а очите на сестра му подпухнали, колкото кокоши яйца. Попитал я защо плаче и тя почнала още по-силно да ридае. Свило се от жалост братското сърце:

— Кажи ми, мила сестричко, какво те мъчи? Всичко ще сторя, за да видя пак бял трендафил на устните ти.

През хлипове и горещи сълзи сестра му рекла онова, което я подучила бабата.

— По цял ден сама-самичка седя. От самота сърцето ми е натежало. Да щеш да ми донесеш трънката на Дирлукеш-ханъм с нея да се забавлявам и разтушавам.

— Дирлукеш ли? — замислил се братът. — Че коя ще да е тя? Никога не съм чувал нито за нея, нито за чудноватата ѝ трънка. Къде да я диря?

Момата отново се обсипала с маргарит от гълъбово яйце по-едър и изплакала жално.

— Ах, братко, ако не ми донесеш това нещо, ще се задуша от сълзите си и ще умра от мъка.

Братът я утешил:

— Не плачи, не тъжи! Ще ида ако трябва, и в пъкъла, и ще ти донеса тая трънка.

На заранта той слязъл в града и заразпитвал людете за Дирлукеш-ханъм. Ала никой нищо не знаел. Най-сетне един го упътил:

— Иди при мъдрия Ибрахим. Само той ще ти отговори.

Отишъл момъкът при ясновидеца, който можел да чете по звездите. Насипал му шепа маргарит в полата и му казал защо е дошъл. Мъдрецът разтворил едни големи книги, затичал с пръст по тях, замърморил нещо под нос, накрай казал така:

— Тук пише, че Дирлукеш-ханъм е най-хубавата пери, дъщеря на повелителя на джините и перите. Името ѝ на персийски език значи „привличаща сърцето и лицето“. Тя живее далеч от тук, на юг през пустините и планините.

— А какви са тия пери и джини? — попитал момъкът.

— Мигар не знаеш? — зачудил се звездоброецът. — Перите са вълшебни девиси, вечно млади и красиви, а джините са духове, които им прислужват и ги пазят.

Момъкът благодарил за напътствията и си тръгнал. Отишъл на пазара, накупил ядене и пиене за цяла година; избрал си харен кон, дългоног и вярно оръжие и се върнал в пещерата. На сестра си оставил по-голямата част от храната, а за себе си взел колкото да има за няколко дни. Яхнал коня:

— Сбогом, сестро! Аллах да те пази от всякакви злини!

Тръгнал добрият брат на път без път и все на юг. Препускал, препускал дни и нощи. Конят му обосял, окуцял, той го изоставил и продължил пеша. Пред него — безкрайни равнини, които и керван няма сили да премине — той ги преминал; пред него — високи планини, които птиче не може да прехвъркне — той ги прехвърлил; пред него — тесни долини, през които и змия не може да се провре — той се промъкнал. Дълго, дълго вървял. В сърцето му нямало никакви кривини и всевишният му помагал и му сочел верния път.

Най-сетне навлязъл в страната на великаните-людоеди. Стигнал до такова поле, което нямало край — както морето. А насред това поле се извисявало нещо голямо. Тръгнал натам. И що било то? Седи жена-великан, висока като минаре, левия си крак протегнала на единия хълм, десния — на друг; коремът ѝ издут, подобно кубето на джамията Ая-София; сиви коси — също камъшови стъбла, прави и корави стърчат на всички страни; долна устна — до земята, горна устна — до небето; зъбите ѝ — лопати; ръчища — осем аршина дълги, ноктите — два лакета. Дреме великанката на слънце и като хърка, дъхът ѝ, подобно на вихрушка, облаци прах вдига от земята.

Момъкът никога не бил виждал такава страшилица и от ужас устните му се пукнали. Като се посъзвел и събрал всичката си сърцатост, рекъл си: „Да става, каквото ще става! Две смърти няма, от едната никой не е убягнал“. Тихичко се приближил до жената, целунал ѝ двете ръце и извикал:

— В името на всемилостивия аллах, бъди ми майка на тоя и на оня свят!

Великанката се събудила, изгледала го с почуда и като видяла колко е хубав, съжалила го:

— И ти бъди мой син на тоя и на оня свят! — отвърнала. — Ей, юначе, ако не беше ми целунал ръцете и не беше ме нарекъл майко, щях да те смачкам като дървеница. Имал си късмет! Каж ми сега какво те води по тия места, дето керван не минава и птица не прелита?

Когато момъкът ѝ разправил всичко както е, и я помолил да му помогне да намери трънката на Дирлукеш-ханъм, тя вдигнала рамене:

— Сине мой! Толкова години живея на тоя свят, никога не съм чула нищо за тази пери, ни за нейния трън. Подир малко ще се върнат моите четирийсет сина. Ще ги попитам. Може да знаят нещо. Ала най-добре сега да те скрия, че те са много люти и може да ти сторят зло.

Като казала това, тя лепнала такъв шамар на момъка, че го превърнала в мъничка топчица, която пъхнала в разядения си зъб.

По залез-слънце още отдалеч нещо забоботило, земята затреперала, сякаш сто хиляди бесни биволи препускат. И ето че сред облаци прах си пристигнали четирийсетте великани — от майка си още по-големи.

— Майко, тук мирише на човек! — викнали всички в един глас.

Пък тя се престорила на сърдита и ги захокала:

— Ами! Тук и змия не допълъзва, че човек ще дойде. Кой знае на колко люде кръвчицата сте изпили, че така ви мирише. Я си почовъркайте зъбите, да видите дали там нещо не е заседнало!

Великаните грабнали по един кол и като почнали да си човъркат между зъбите, усмирили се.

— Мои дечица! Ами да речем, че някога дойдеше при мен човешки син и с почит ми целуне ръцете, помоли ме в името на аллаха да му бъда майка на тоя и на оня свят, вие какво ще му сторите?

Синовете отговорили:

— Ще го приемем като роден брат. Нищо лошо няма да му сторим и ако можем, ще му помагаме.

Майката-великан накарала синовете си да се закълнат, че ще сторят така, както казват, и те се заклели. Тогава тя ударила топчицата о земята и пред тях застанал хубавият юнак. Великаните го поздравили, приели го като свой брат. Сетне попитали майка си:

— Защо не ни каза по-рано, та да го нагостим?

А великанката:

— Боях се да не му сторите зло. Пък и той не яде храна като вашата, ами овнешко месо, пилешко и други такива неща.

Като чул това, най-големият от синовете ѝ станал и донесъл един угоен овен. Заклал го, одрал го и плъоснал месото пред гостенина:

— Яж! — рекъл той.

Пък майката пак ги поучила:

— Той сурово месо не яде. Трябва да го сварите или опечете.

Великаните наклали огън, изпекли овена и го поднесли на момъка. Той похапнал, похапнал, да речем, че изял цял бут, ако е бил много гладен. От останалото се отказал. Пак побратимите му го подканяли:

— Яж, братко! Яж де! Ти много малко хапна.

Великанката се намесила:

— Стига му толкова! Неговият търбух не е като вашия.

А те:

— Чакай да видим какъв вкус има овнешкото месо!

И всеки взел по едно парче.

— А, че то било много сладко! — рекли. — Оттук нататък ние няма да ядем човешко месо, ами само овнешко печено.

Като свършили, те заразпитвали момъка каква неволя го е подгонила да дойде по тия диви места. Той им разправил за Дирлукешханъм и за нейния чуден трън. Ала и великаните не били чували нищо за хубавата пери. Поговорили, посъветвали се и решили на заранта най-малкият брат да отнесе момъка при по-голямата сестра на майка им, която живеела на половин година път оттук. Дано пък тя знае нещо.

Легнали да спят. На заранта, когато слънцето цъфнало на небето, великаните се сбогували със своя побратим и си отишли по своите работи. А най-малкият син останал и майка му го посъветвала:

— Предай на леля си поздрав от мене. Кажи ѝ, че този юнак е мой син и твой побратим. Нека да го има и тя като свой син и да му помогне.

Малкият великан, който бил по-голям от най-високата топола, затъкнал момъка на пояса си като нож и се затичал през безкрайното поле. По-бърже, отколкото аз ви го разправам, той го отнесъл през

планини и долини при леля си. Застанал на три великански крачки от нея, поклонил ѝ се три пъти до земята и ѝ рекъл:

— Майка ми, твоята най-малка сестра, ти праща поздрав. Нося при теб нейния син и мой побратим, да му бъдеш и ти майка на тоя и на оня свят и да му помогнеш в онова, що е тръгнал да дири.

Измъкнал той от пояса си нашия юнак. Пък този, като погледнал лелята, от уплаха умът му се размътил — още по-голяма и по-страшна от сестра си била тя: женище-балкан; очите ѝ — две хралупи, из които адски пламък блика; сакъз дъвче — цяла бохча; плюнката си храчи, чехлите си влачи, едва-едва крачи, охка и сумти — пухти, та на час път се чува. От хиляда човешки крачки се пресегнала и вдигнала момъка, сякаш капака на тенджерата отхлупва. Сложила го до себе си и рекла:

— Валлахи! Кълна се в аллаха! Щом този харен юнак е син на малката ми сестра, и аз го приемам за свой син. Каж ми ти, момко, какво искаш от мен?

Момъкът ѝ разправил за Дирлукеш-ханъм и за нейната трънка. Ала и тя нищо не била чувала. Рекла на племенника си:

— Остави го при мен, пък довечера, като се върнат моите осемдесет сина, ще ги питам дали знаят нещо за тази пери.

Великанът се сбогувал с побратима си, сторил три метана на лелята и като хукнал, подир миг в далечината само облак прах се видял. Сестрата-великан нахранила и напоила гостенина си, а като приближило време да залезе слънцето, лепнала му такъв шамар, че го превърнала на бърдуче. Скрила бърдучето в широките си шалвари и зачакала.

Ето че отдалеч се зачул страховит грохот и трясък. Земята се разтърсила, небето се разкъсало, сякаш настава краят на света. Пристигнали си осемдесетте синове великани, кой от кой по-големи. Завикали:

— Майко, тук мирише на човек!

Майка им ги излъгала и укротила. Те си зачовъркали с колове между зъбите и седнали да си доядат. Великанката намерила сгода и ги попитала дали ще сторят нещо лошо на побратима на братовчедите си. Когато и те ѝ се заклели, че няма да го закачат, а ще му помогнат, тя ударила бърдучето о земята и юнакът застанал пред тях с всичката си хубост и сила. Той им разправил защо е дошъл в тяхната страна, ала никой от великаните не знаел нищо за Дирлукеш-ханъм. Поговорили,

поспорили, посъветвали се, накрай решили най-малкият им брат да отнесе момъка при другата им леля — най-старата сестра на майка им която живеела на година път оттук, близо до земята на перите и джините. Тя непременно ще знае нещо и ще оправи юнака.

На заранта най-малкият брат, който бил по-висок от две тополи една връз друга снадени, отнесъл бърже-бърже нашия момък при лелята. Пък тя била такава, че в сравнение с нея сестрите й можем да кажем, че са мили куклички. Само че аз няма да ви я описвам, защото от страх сън няма да ви хване цяла нощ.

Като разбрала, че сестрите й са осиновили момъка и я молят да му помогне, тя се умилоствила, признала го за свой син на тоя и на оня свят. Ала щом чула защо е дошъл тук, чак на края на света, тя заклатила глава съжалително и въздъхнала:

— Ох, клети момко! Който те е надумал да дириш вълшебния трън на Дирлукеш-ханъм, не ти мисли доброто. Ами че той е толкова съкровище, що се пази от стотици хиляди талисмани и пътят до него е покрит с хиляди трупове на най-храбри и силни мъже. Откажи се от туй, що си намислил, че ще си загинеш млад и зелен!

И така го уговаряла старата великанка, и инак, а момъкът не чувал. Той коленичил пред нея, зацелувал огромните й ръчища, молел я да не му отказва помощта си:

— Майко, каквото е писано на челото ми, това ще бъде. Пък ти, щом знаеш пътя, покажи ми го.

Накрай великанката не устояла на горещите умоления:

— Твоята кръв на твоя врат да легне! — въздъхнала тя. — Сърди се на себе си, ако ти остане време за срѣдня, преди да умреш. А сега слушай и с двете си уши какво щети кажа: ще ти дам проводник, който да те отнесе до мястото, откъдето слънцето започва своя дневен път. Дотам се простира нашата земя, дотам и той може да отива — повече ни крачка. Оттам нататък ти трябва сам да продължиш и аллах да те пази. Защото пътят е труден и опасен...

Великанката му разправила най-подробно накъде да върви, какво да направи, за да се сдобие с вълшебната трънка и какво не бива да прави, за да опази живота си. Накрай завършила:

— Запамети всичко, що ти казах, и да не сбъркаш нещо, че главичката ти се държи на косъм!

Момъкът обещал, че ще изпълни точно напътствията. И тогава тя бръкнала в широките си шалвари, откъдето извадила торбичка със сънотворен прах и му го дала.

— Аллах да те пази от всички злини, синко! — викнала тя, грабнала момъка и го подхвърлила като перце нагоре. — Вземи го, Безухи! Отнеси го до края на нашата земя! — заповядала.

Мигом някакъв вихър подел момъка, който без да разбере какво става с него, се видял, че лети между облаците върху нечий изкорубен като на костенурка гръб. И това, що го носело с бързината на вятъра, нямало ни уши, ни очи, нито нос и какво е — не можеш да проумееш. Далече под тях отлитали едни подир други сини и бели планини, жълти и зелени равнини, черни бездънни долища. От страх, че ще се сгромоляса от тая шеметна висота, на момъка косите щръкнали като ежови бодли. Ала дорде дъх да си поеме, ето че Безухият го свалил на земята и, без дума да продума, отишъл та се не видял.

Като се отърсил от преживения страх, нашият юнак тръгнал през една равна пустиня. Тя била покрита само със суха трева и тръни, из които съскали големи зелени змии с червени очи и черни раздвоени езици. Те се спускали да го жилят, ала той чевръсто отскачал и продължавал да върви натам, където го беше насочила великанката. Както тя му казала, стигнал до горичка, наред която имало порутен от времето кладенец. Наблизо бистро ручейче кротко напявало „чагъл-чагъл“ и ято птички се къпели във водата му.

Момъкът си измил ръцете, нозете, лицето и устата, както повелява ислямският закон при намаз. Сетне се обърнал към града на пророка и трижди се поклонил доземи. Като свършил това, уловил десетина птички, хвърлил ги в кладенеца и викнал:

— Иншаллах! Ако е угодно богу! Дайте ми ключа.

Отвътре излетял ключ и извънтял в нозете му. Момъкът го грабнал и се затичал нагоре покрай ручей. Както великанката му беше казала, той стигнал до една пещера, преградена с желязна порта. Отключил я с ключа и пред него зейнал дълбок тъмен проход. Нашият юнак зажумял и пристъпил вътре. Щом направил две крачки, около него запищели разни гласове; нещо му духнало във врата, друго го дръпнало за дрехата, трето му крясало в ухото:

— Стой! Върни се или този ще бъде последният ти миг!

Момъкът се сепнал, рекъл си на ума: „Ой, къде попаднах? Кой тъй вика — джин или човешки син?“ Ала мълком и слепешката продължил да върви все по-навътре, макар сърцето му да се било свило на топка и по тялото му потта да се стичала гъста като клей. И добре, че послушал съвета на великанката — не отстъпил, не продумал, не отворил очи. Защото, ако беше видял какви страхотии кръжат наоколо му, колкото и юначен да е, щеше да обърне гръб и да избяга, а това значеше да умре от страшна смърт — хилядите талисмани, които пазели пътя към земята на перите и джините, усетят ли, че човек се бои от техните заплахи, ще го разкъсат на парчета. Ала нашият момък продължил да върви жумешката все по-навътре, макар страшните гласове да ставали все по-многобройни, все по-яроствни.

Всичко, което има начало, има и край. И пещерният проход не бил безкраен. По едно време момъкът усетил връз запотеното си лице милувката на слаб ветрец и целувката на слънчев лъч. Зад гърба му кръсците затихнали и сега вместо тях дочул чуруликането на безброй птици. Разбрал, че е дошъл до изхода на пещерата и отворил очи. Напред си видял кипарисова гора, всяко дърво вишело връх до самото небе, а в клоните пърхали и пеели всякакви пъстропери птички. Под сенките на дърветата били налягали някакви страшилища — нито човеци, нито зверове — много страшни наглед. Щом те съпикасали неканения гостенин, скочили и се спуснали с диви викове насреща му, като размахвали маждраци и ятагани, копия и боздугани. Момъкът без забава разсипал наляво и надясно от сънотворния прах. Мигом всичко се утихомирило, страшниците се натъркаляли като снопи по земята, птичките се сгушили в клоните на дърветата, цветенцата затворили чашките си, вятърът дори затихнал и кипарисите застинали неподвижно — толкова силен бил тоя сънотворен прах. Полегнала такава тишина — с брадва да я цепиш.

Уверил се момъкът, че засега страшното е минало и смело закрачил по една пътечка, която се виела през кипарисовата гора. Когато излязъл от нея, пред него се проснало едно голямо гробище. Ама какво гробище? — Дордето му виждали очите стоели изправени безброй камъни с човешки образ. Само че това не били статуи на паметници, каквито ги има в наше време — всеки от тях някога е бил жив човек и тук е намерил смъртта си, загдето се е осмелил да влезе неканен в страната на перите и джините. Всички те от главата до

ноктите на нозете били превърнати на камък и на каменните им лица била застинала безкрайна мъка. Тук имало мъже с богати дрехи и скъпо оръжие, воители със сурови и смели лица, белобради мъдреци и хубави младежи.

Момъкът въоръжил сърцето си със смелост и продължил пътя си. И ето че отдалеч забелязал някакво сияние. Колкото повече приближавал, толкова по-ярък ставал блясъкът. Пред очите му се завъртели черни кръгове — също както когато си гледал дълго време слънцето. Туй било сараят на Дирлукеш-ханъм, целият от елмаз и злато — блести като адски пожар, а пред него — шадраван, ограден със зелен и син мрамор.

Нямало време да разглежда всички тия хубости. Зърнал момъкът край шадравана вълшебната трънка, цяла отрупана с пъстропери птички, които спели, скрили главички под крилцата си. Пресегнал се той, прекършил стеблото. Птичките не мръднали. Вместо това отдолу, изпод земята се разнесъл жаловит стон и писък:

— Помощ! Човешки син посегна на душата ми.

Наоколо се дочуло мърморене — събуждали се пазачите-талисмани. Без да губи време, момъкът метнал трънката на рамо и се втурнал да бяга, сякаш земята под нозете му гори. Стигнал на един дъх до отвора на пещерата: замижал и тръгнал опипом през тъмния проход. А наоколо му се разнасяли ония страховити гласове. Сега още по-гневни:

— Крадец! Разбойник! Дръжте го, убийте го!

Измъкнал се из пещерата благополучно и щом заключил портата, птичките по трънката трепнали, събудили се и зачуруликали всяка на различен глас. Горичката се огласила от вълшебни песни, които галели ушите и разширявали гърдите. Чудо на чудесата! Щом момъкът заслушал тия песни, забравил всички мъки и неволи, що бил изпитал досега. Хукнал с два крака, затичал така, сякаш имал четири крака. Бърже прекосил оная пустош, а стъпките му си сподиряли със злобен съсък отровните гадини.

Привечер стигнал до онова място, където Безухият го беше оставил. Той вече го чакал и се тревожел за него. Грабнал го и го отнесъл при старата великанка.

— Браво, юначе! — рекла тя. — Ти стори нещо, за което хиляди по-силни и посмели от тебе загубиха живота си. Успя, защото сърцето

ти е чисто.

Нахранила го, напоила го, а сетне го подметнала във въздуха и викнала:

— Отнеси го, Безухи, при моята по-млада сестра!

Подир миг юнакът вече лежал в полите на средната великанка. Зарадвала се тя, заплескала с ръчища като малко дете, щом чула благозвучните песни на птичките. Още същата вечер един от синовете ѝ го отнесъл при най-младата жена великанка, която още повече му се зарадвала, защото го мислела вече за умрял. Един от нейните синове го пренесъл пък дотам, където започвала земята на великаните и като му пожелал благополучно завръщане, отишъл си при своите.

Момъкът намерил коня си цял и невредим, където го беше оставил.

Под чуруликането на птичките изминал неусетно обратния път. Подир някой и друг ден си пристигнал в пещерата. Там с нетърпение го чакала сестра му и вече се каела, задето го беше накарала да тръгне на такъв далечен и опасен път. Братът ѝ подал трънката и рекъл:

— Ето, сестричке, това, що сърцето ти искаше. Блазе ти, толкова нещо и падишахът няма...

Нека оставим сега момата да се забавлява ден и нощ с пеещата трънка.

Брат ѝ след като се отморил от дългия път и позабравил страшните прекеждия, що беше надделял, отишъл пак на лов. Него ден и султанът излязъл да ловува в същата гора. Срещнал той младия ловец, както преди, и възкликнал:

— Ах, този момък-слънце! Дали е джин или човешки син? Иди го попитай кой е, разбери откъде е! — заръчал той на един от онези, които го придружавали.

Придворният приближил момъка и го заприказвал:

— Мой бей, какво правиш тук в султанската гора?

Без да се обърка, момъкът отговорил:

— Ловувам.

— Много ли дивеч удари?

— Колкото ми трябваше за храна. Пък другите за вас оставих...

И си тръгнал, без да се обръща.

Върнал се султанът в сарая. Легнал на постелята тъжен, мрачен: пъшка и въздиша — от болен по-болен.

Сестрите се научили, че той пак се е видял със сина си и се разтревожили. Извикали бабата и ѝ обадили, че момъкът се е явил в гората жив и здрав. Почудила се проклетницата, каква ще да е тая работа: „Аллах или шейтанът закриля тия деца, та всичките ми хитрини удрят на камък?“ — помислила си тя и побързала да отиде в пещерата. Като видяла пеещата трънка, не могла да откъсне очите си от нея. А момата я посрещнала с още по-голяма почит и радост от преди:

— Виж, стара майко! Брат ми отиде до края на света и ми донесе това, за което ти ми говори. Благодаря ти!

За да погуби юнака, нечестивата старица отворила кутията с всичките си дяволии и лукавства:

— Ох, дъще! — изсъскала тя като пепелянка. — Много е хубаво това. Ала ако ти успееш да накараш брата си да ти донесе огледалото на Дирлукеш-ханъм, дорде си жива няма вече да се докоснеш до тая трънка. Защото в него се оглежда цял свят: всичко, що поискаш, ще го видиш вътре. Само, моля те, не ме издавай.

Изрекла това злата врачка и побързала да си тръгне, да не би да я заварят в пещерата.

А момата останала сама и се заляла в сълзи.

Привечер братът се върнал, гледа — подът на пещерата покрит с маргарит, ей такъв едър като орех, а очите на сестра му се издули и лицето ѝ станало жълто-зелено, като загнил лимон.

Видял се в чудо. Заразпитвал я и тя му изповядала желанието си да има чудесното огледало на Дирлукеш.

Напразно брат ѝ разправял за преголемите страхове и премеждия, що бил преживял по пътя, за великаните и талисманите — тя се разплакала още по-безутешно.

Нямало що да прави братът, не можел да гледа тъгите на сестра си. Яхнал коня, тръгнал по познатия вече път. Много по-скоро отпреди той стигнал при първата жена великан. И пак от ръка на ръка отнесли го великаните при най-старата леля. Тя много му се зарадвала, защото го била обикнала заради хубостта и храбростта му и се съгласила пак да му помогне. Дала му сънотворен прах и го напътила:

— Огледалото, сине, ще намериш в спалнята на Дирлукеш. Вземи го и колкото може по-бърже напусни земята на перите и

джините, без дума да продумаш, защото инак ще се вкамениш и ще си останеш там довеки.

Като изрекла тия думи, великанката го грабнала и го подхвърлила нагоре:

— Отнеси го, Безухи, до края на нашата земя!

Още не изрекла всичко, а Безухият вече го бил отнесъл на половин път. Дордето момъкът дъх да си поеме, пристигнал до мястото, където завършвала страната на великаните. Запътил се пак юнакът през оная пустош, из която гъмжели отровните змии. По пладне пристигнал в горичката, наловил десетина птици, пуснал ги в кладенеца и получил ключа. Тръгнал мижешката през пещерата. Тоя път талисманите още по-страшно, по-злобно го дърпали и заплашвали, ала все пак той стигнал невредим до изхода при кипарисовата гора. Посипал сънотворния прах наляво-надясно и всичко се умирило, утишило. Тогава тръгнал по пътеката през каменното гробище, покрай шадравана, упътил се без страх към сарая. Тежките златни порти, по които били вбити драгоценни камъни с всички цветове на дъгата, зеели широко разтворени. От двете им страни — двама пазачи — да ти се спуска жлъчката от страх; с една глава по-високи от най-високия кипарис; лицата им били обърнати наопаки: устата отгоре, очите отдолу, брадата отгоре, челото отдолу. Ала сега, подпрени на маждраците си, те климали глави, спели, приспани от сънотворния прах.

Без да се мае, момъкът се изкачил по мраморните стъпала. Влязъл в сарая на Дирлукеш и заскитал по застланите с тежки килими ходници. Отварял вратите, надзъртал в стаите — вредом всичко било потънало в злато и сребро, слонова кост и абаносово дърво, в завеси от свила. От такава невидена хубост главата му се замаяла. Обиколил като пиян целия сарай и накрай в една от горните стаи видял хубавата пери. Малко е да се каже, че Дирлукеш е хубава. Всичко у нея било създадено сякаш за възхвала на аллаха — високия, великия! — косите й, по-тъмни от мрака на беззвездна нощ, се спускали на вълни около лице, пълнолика месечина; очи бадемови, засенчени от тежки ресници; ябълката ще завиди на руменината на бузите й; през прозирната одежда розовеело тяло, гъвкаво и трептящо, подобно млада тръстика, подухвана от летен ветрец.

Момъкът нямал сили да отлепи очите си от тая хубост неземна. Не устоял, навел се и целунал спящата пери по устата. Дирлукеш въздъхнала, ресниците ѝ трепнали като крилца на пеперуда, тялото ѝ се извило като лък. Момъкът се смразил от уплаха, ала — слава на аллаха! — хубавицата не се събудила — надделял я сънотворният прах.

По-тихо от мравка юнакът се приближил до огледалото, което висяло в къта на стената, откачил го и бърже напуснал чертозите на вълшебницата. Затичал се с всичка сила и навлязъл в пещерата. Не го стряскали вече ядните кръсъци на талисманите — за тях той не мислел, защото в главата му нямало вече място за никаква друга мисъл, освен за чудната хубавица Дирлукеш-ханъм. Като в сън преминал пустинната равнина, като в сън прелетял през страната на великаните. Събудил се чак в пещерата при сестра си. Дал ѝ огледалото без дума да продума и седнал замислен в къта.

А сестрата се загледала в чудесното огледало и забравила всичко. Наистина в неговото гладко лице се оглеждал целият свят: и зверовете, що се дебнели из дивите гори, и рибите, що се гмуркали в морските дълбини, и орлите, що кръжели из небесните висини, и лихварят, който си броел жълтиците, и сиромашът, който си пощел въшките — всичко, що пожелаел човек, можел да види в това магическо огледало.

Оттук нататък момата вече не се сещала за трънката — по цял ден стояла с огледалото в ръка...

Нека сега я оставим да се развлича с него и да тръгнем подир брат ѝ, който пак отишъл на лов. Така се случило, че баща и син отново се срещнали в гората, без да се знаят. Този път султанът, щом зърнал момъка, така му се свило сърцето, че начаса паднал без сваяст на земята. Придворните го отнесли в сарая и пак се разчуло, че повелителят е скръбен и болен, защото е срещнал непознатия ловец.

Двете сестри се разтреперили от страх. За пети път извикали бабата:

— Аман-заман! Толкова пари ти наброихме, а ти нищичко не направи. Ние се боим, че всичко може да се разкрие и тогава ще си изпатим, пък и ти не по-малко от нас. Направи нещо да ни отървеш веднъж завинаги от султановите чеда!

Бабата се уплашила не на шега. Изтичала без забава в пещерата. С помощта на хиляди коварства и лукавщини подучила сестрата да

накара брат си тоя път да плени и доведе самата Дирлукеш-ханъм.

Вечерта, когато момъкът се върнал от лов, заварил сестра си да лее порой сълзи, а хубавото ѝ лице се било сбръчкало и потъмняло като от невярна болест. Подир дълги молби тя му се изказала, че иска да има за дружка хубавата пери и че ако той не я доведе, тя щяла от мъка да умре.

Подивил се братът, откъде у сестра му все такива чудни хрумвания избликуват. Ала тоя път не почнал да я раздумва, защото и самият той не можел да си намери място, откак беше видял вълшебната хубавица. „Може би желанието ми да е безумно, но без нея не мога да живея“ — така си казвал той.

Застягал се братът за път и сега се сбогувал със сестра си, както човек се прощава с близки, когато отива на смърт. Яхнал коня и се упътил към своите побратими — великаните. На третия път те го отнесли при най-старата си леля. Пристигнал при нея и коленичил — ту нозете ѝ целувал, ту ръцете, после чак нозете и пак ръцете, плакал и се молел да му помогне. А тя, като чула за какво е дошъл, ударила се в гърдите и така му рекла:

— Ех, ти мили, цвете на сърцето ми! Два пъти сполучи, ала тоя път наистина те чака смърт. Отречи се от туй, що си намислил!

Много такива мъдри съвети и напътствия изрекла великанката, дано го вразуми. А той само клател глава и повтарял:

— По-лесно ми е да умра, по-трудно ми е да се отрека!

Да не го протакаме повече, че и без туй приказката стана дълга!

Подир много-много умоления старата великанка отстъпила. Връчила му пак кесия със сънотворен прах, предупредила го и го благословила:

— Когато отидеш в градината на Дирлукеш, да не си посмял да изречеш нещо на глас, че ще загинеш. А сега върви и аллах да ти помогне!

Безухият го метнал на гърба си, отнесъл го до края на земята на великаните и се завърнал при господарката си. А нашият юнак продължил пътя си през оная нерадостна пустош. Направил пак всичко, както си знае: прекосил гробището, прекосил градината, стигнал до сарая на Дирлукеш. Вредом тихо и спокойно: нито пери, нито джин, нито шепот, нито звук. Ала намерил портите заключени.

Тоя път хубавицата била изпила питие против сънотворния прах и бодърствувала да види докъде ще стигне безумството на момъка. А той обиколил целия сарай и нийде зирка, ни прозирка не намерил. Що да стори? Застанал под прозореца ѝ и като изпълнил гърдите си с въздух, извикал със силен глас:

— Дирлукеш!

И тутакси се вкаменил до колене — такава била магията, която пазела щерката на падишаха на перите и джините от похищение.

Не се уплашил юнакът — вече бил прежалил живота си. И викнал повторно:

— Дирлукеш!

И тутакси се вкаменил до пъпа.

Събрал той в гласа си цялата си обич, всичкото си отчаяние и трети път извикал:

— Ох, Дирлукеш-ханъм!

И се вкаменил до шията.

Погледнал юнакът синьото небе, погледнал наоколо си всичко, та да отнесе на оня свят в очите си хубостта на нашата земя. И когато се готвел да извика за четвърти път съдбовното име на изгората си и да се вкамени цял, на прозореца се появила вълшебната пери. Толкова хубава била, че слънцето от завист се скрило зад облаците. Тя сложила пръст на устните си — дала знак на момъка да мълчи. Пък той и без туй като я видял, загубил и ума и дума, и дар слово.

И ето Дирлукеш изтичала в ръце със златно тасче и златно камшиче, а златните ѝ налъми звънтели по мраморните стъпала: тирилин-тирилин! Бърже загребала с тасчето вода от шадравана и щом поръсила момъка, начаса си станал пак човек и протегнал към хубавицата умолително ръце.

— О, Дирлукеш-ханъм! — продумал тихо той и млъкнал, сякаш отново се бил вкаменил.

— Ах, неразумни юнако! Какво дириш тук в страната, на която баща ми повелява? Дойде веднъж — отнесе вълшебната ми трънка; дойде повторно — открадна магическото ми огледало. Малко ли ти беше това — да притежаваш такива неща, които никой смъртен няма? Имаш късмет, че майка ти лежи закопана в земята без вина. Ако не ми беше жал за нея, отдавна щеше да бъдеш студен камък. Кажете сега, защо си дошъл пак?

Гласът ѝ ромолял като пролетен ручей, галел ушите и милвал сърцето.

Момъкът се съвзел:

— О, Дирлукеш ханъм! За тебе съм дошъл. Тебе желая и без тебе няма да се върна. За тебе курбан ставам! По-добре да умра тук, в краката ти, да се вкаменя и ти да ме гледаш всеки път, когато се разхождаш из градината. Дано тогава леденото ти сърце се стопли и разтопи, та да разбереш и ти, що е любовна мъка!

Дирлукеш поруменяла и засияла като зората. Протегнала ръце и го прегърнала:

— Ах, душа на душата ми, кръв на сърцето ми! — промълвила тя. — Видях на сън, че ме целуна и сърцето ми те обикна с хилядна любов заради твоята хубост, сърцатост и доброта. Разбрах още тогава, че ще намеря оногова, когото досега тъй дълго чаках и ще бъда негова до края на дните си. Ала изслушай ме добре и направи това, що ти кажа, иначе и двамата ще загинем. Защото мене ме пази безбройната видима и невидима войска на падишаха — моя баща. Той не търпи непокорство и много ще се разгневи на постъпката ми. Сега аз ще изтичам в моите покои да си взема някои неща, които обичам и без които не мога. А ти в това време иди зад сарая. Там в обора ще видиш два хвърковати коня — бял и чер. Щом те зърнат, те ще си обърнат задниците към тебе да те ритнат и усмъртят. Ти ги шибни с това камшиче — и тя му подаде златното камшиче с елмазена дръжка — конете веднага ще се усмирят. Оседлай ги с такъмите, които са окачени над яслите и ги изведи. Аз няма да се бавя.

Момъкът се запътил към обора.

А Дирлукеш изтичала в сарая, събрала вещи, леки на тегло, тежки на цена и ги скътала в един вързоп. Излязла през задните врата и отишла при момъка, който я чакал с двата ата, оседлани в скъпоценна сбруя, каквато никой султан няма. Понечила тя да яхне белия кон, а момъкът я спрял и замолил:

— О, Дирлукеш! Да бъде сърцето ти тъй милостиво, както е лицето ти красиво! Съживи тези нещастници, които жестоките талисмани на баща ти са превърнали на камък. От любов към тебе те са дошли из далечни краища без страх от смъртта. Върни им живота, за да те славословят до веки!

Дирлукеш го послушала, загребала със златното тасче вода от шадравана и щом поръсила вкаменените люде, сърцата им се разтупали, ръцете и нозете им се размърдали и те си тръгнали за дома с благодарни песни: „Слава на аллаха — високия, великия! — и на Дирлукеш-ханъм, чиято хубост няма равна нито между людете, нито между перите!“

От тия възгласи и песни слугите на падишаха на перите и джините се събудили: вдигнали страшен шум и олелия, сякаш е настъпило второто пришествие. А двамата млади, без да се маят, яхнали конете и щом ги смахмузили в хълбоците, те разперили огромни криле и полетели между небето и земята по-бърже от светкавица. Зад тях дълго време се разнасяли заплашителна врява и звън на оръжия, сякаш че цяла орда ги преследва. Ала бегълците, без да се обръщат, летели, летели дорде излезли от страната на перите и джините. Тогава страховитият шум малко по малко започнал да заглъхва в далечината и накрай вече не се чувал. Защото преследвачите губели своята мощ извън границите на страната си.

Пътюм двамата се отбили при великанките. На всяка Дирлукеш поднесла скъпи подаръци за помощта, която те дали на момъка. Скоро, по-скоро, отколкото може с думи да се разправи, младите пристигнали в пещерата. Тук сестрата ги посрещнала с най-голяма радост, прегърнала ги, разцелувала ги.

Дирлукеш пляснала с ръце и извикала:

— О, Лала, ела!

И тозчас пред тримата се явил изневиделица нейният прислужник — един огромен черен човек: горната му устна до небето, долната му устна — до земята.

— Заповядай, султан-ханъм! — поклонил се той доземи.

Дирлукеш:

— О, Лала! Върни конете в обора, защото баща ми още повече ще се разсърди, като види, че съм отвлякла неговите любимци.

— Внимавам и се подчинявам! — отвърнал черният великан. Пак се поклонил доземи, грабнал хвърковатите атове — единия под едната мишница, другия — под другата, — и изчезнал също тъй, както се бе явил.

Влезли младите в пещерата. Седнали да починат, да похапнат и да се поразговорят. Така в сладки приказки и безгрижни песни

изминали няколко дни.

Една заран Дирлукеш казала на изгорника си:

— Иди в гората на лов. Ще срещнеш повелителя на тая страна, както три пъти по-рано. Сега неговото търпение ще се изчерпи; ще те спре да поговори с теб и ще те покани в сарая си. Ти иди. А привечер, като тръгнеш да си ходиш, покани го да ти дойде подир три дни на гости.

Момъкът изпълнил заръката на Дирлукеш. Станало така, както тя казала. Щом видял младия човек, повелителят го спрял и заговорил. Поканил го да му дойде на гости. Онзи приел. Султанът заповядал на везира да си отстъпи своя кон на драгия гостенин и тръгнали. В сарая високият домакин сложил момъка до дясното си коляно, сам му поднасял най-вкусните мръвки от гозбите, отнасял се към него с най-голяма почит и обич. Така в приятен разговор и развлечения се източил денят. На залез-слънце гостенинът станал да си ходи и поканил султана да му дойде подир три дни на гости. Този с радост приел поканата и обещал непременно да дойде.

Върнал се момъкът в пещерата, разправил всичко, каквото е чул и видял.

А ако братът и сестрата не знаели, чии деца са и кой ги е изоставил в горската пещера, то Дирлукеш нали била дъщеря на падишаха на перите и джините и самата тя пери — знаела всичко. Сега решила, че е дошло време да се поправи злината. Още същата нощ тя извикала тайно Лала и му наредила да изрови султан-ханъм и да я донесе в пещерата. Тозчас всичко било изпълнено точно, както тя искала. И ето най-подир клетата майка след толкова мъки се намерила между децата си. Ала нито тя ги познала, нито те нея.

Дирлукеш веднага се запретнала: изкъпала я, изрязала ѝ ноктите, вчесала ѝ на път косата. Сетне ѝ дала някакви билки да се съвземе, а подир малко — постна гостба. Майката дошла на себе си — изгладили ѝ се страдалческите бръчки, върнала ѝ се прежната хубост и младост от вълшебните билки.

Когато свършила тая първа работа, Дирлукеш изпляскала с ръце. Явил се пак онзи черен човек и тя му заповядала да превърне пещерата в такъв сарай, какъвто нийде няма на света.

На сутринта, щом отворили очи, братът и сестрата едва не се побъркали от почуда: всеки от тях лежал в постеля от коприна,

извезана със златна и сребърна сърма; наоколо — възглавници и дюшеци, напълнени с пух от пера на камилска птица; вредом се преливат във всички цветове на дъгата отблясъци от благородни камъни; всичко от злато и сребро, от слонова кост и абанос — всичко изработено с умение и турено на мястото си. Като ги видели, че са се събудили, десетина роби и робини ги наобиколили, измили ги с благовония, облекли ги в най-скъпи дрехи, а през цялото време свирачи и певачи разливали такова благозвучие, каквото никога човешко ухо не е чувало и няма да чуе до свършека на света.

Обходили братът и сестрата новото си жилище и също като малки деца само пляскали и подвиквали от радост и почуда.

На третия ден, като станало време да дойдат гостите, в гората пред пещерата-сарай се строила голяма свита от отбрани момци, всички еднакви на ръст и хубост, белолики, чернооки, всички облечени в такива скъпи дрехи, въоръжени с такива хубави оръжия, че не може нито с думи да се изкаже, нито с перо да се опише — невям само в песен може да се възпее.

Повел момъкът войнството си към града, та насред път да посрещне султана. А придворните, като гледали тия неземни атове, чиито юзди и седла святкали от злато и елмази по-ярко от обедното слънце, като гледали тези стройни посрещачи, облечени в такива скъпи дрехи, каквито и техният повелител нямал, съвсем се изумили и си шушукали един на друг:

— Е, види се, че този млад юнак не ще да е от адамов род. А пък ако е човек, то сигурно ще да е омагьосан от някоя най-всесилна пери.

Угадили, значи!

Така навлезли в гората, стигнали новия сарай, за който никой нищо не знаел и не подозирал. Гостите били поканени в богато подредена стая — какво ти нямало в нея! Седнали всички на меки възглавници: всекому поднесли горещо кафе, леден шербет и абаносов чибук. Всички мълчали като стреснати от вълшебните песни на птичките по трънката на Дирлукеш и само се озъртали на разни страни, така че без малко вратовете си да скършат. И макар султанът да бил виждал в живота си много и най-различни скъпи неща, и нему се взел умът от такова богатство и хубост.

Сетне започнал истински пир и веселба: на трапезата сложили такива тънки пития и вкусни гозби, каквито никой човек досега не бил

виждал и на сън, нито пък му било хрумвало някога на ум. И през всичкото време свирачи и танцувачи, въжеиграчи и огнегълтачи показвали на гостите своите изумителни хитрости.

Да не удължаваме повече приказката и да повторим само думите, които се ронели от устата на всички:

— Машаллах! Машаллах! Нечувано! Невиждано!

Когато слънцето тръгнало на залез, момъкът поканил султана в харема си. Тук ги посрещнали Дирлукеш, майката и сестрата. Те се поклонили на повелителя ниско, целунали полите на халата му. Пък той гледал всички подред с почуда и за пръв път в живота си — със смут в душата, защото едната от жените много приличала на неговата някогашна султанка.

Дирлукеш дала знак на всички да насядат в кръг и започнала да разправя отначало докрай тая приказка, която вие току-що чухте.

— О, повелителю на правоверните, аллах да порази всичките ти врагове и да те възвеличи в слава! — рекла накрай тя. — Тези двама млади са твоят син и твоята дъщеря, а тази благородна жена е твоята султан-ханъм, която без вина преседя толкова години закопана в земята, и само по волята на аллаха — всемогъщия и всесилния! — доживя до тоя радостен ден.

Братът и сестрата, като слушали тъжовния разказ на Дирлукеш, тихичко хълцали и от очите им се ронели едри маргарити. А накрая и двамата се разсмели така, че скутовете им се напълнили с бял и червен гюл-трендафил. Тогава, след като чул и видял всичко това, султанът едва не умрял от радостна изненада. Прегърнал той всички, разцелувал ги, като плачел и ги молел за прошка.

Още същата нощ започнала сватбената веселба в честна венчавката на султановия син и хубавата пери. И било веселие такова, че всички го спомняли до сетния дъх на живота си и само за него приказвали. Младоженецът с пълни шепи раздавал на сиромасите златни пари и ония горестни маргарити, които стрували повече от злато.

По едно време султанът се сетил за сестрите и бабата. Пратил палачите да ги доведат. Паднали трите злодейки в нозете му, обезумели от страх и разкаяние. Той заповядал начаса да им отрежат главите и да ги набучат на кол наред мегдана пред сарая. Ала тук се намесила булката.

— О, падишах-ефенди, дарителю на всички земни блага! — обърнала се тя към свекъра си. — Не затъмнявай веселбата на моята сватба с кръв! Бъди толкова великодушен, колкото си всесилен! Прости греховете на тия жени, подари им живота.

Султанът я послушал. Та мигар можел някой човек да устои на молбата на прекрасната Дирлукеш!? Подарил живота на трите зли жени. И веселбата продължила цели четирийсет дни и четирийсет нощи. На четирийсет и първата нощ нашият юнак станал мъж на хубавицата пери, а тя — негова жена.

Подир тия мъки и приключения всички си заживели в мир и любов. И прекарали в доволство и веселие много години.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.